Verenigingsjaar VBMK 2022
Jaarverslag

De Vereniging van Beheerders van Monumentale Kerkgebouwen in Nederland (VBMK) is een landelijke, niet gebonden organisatie. De VBMK zet zich vanaf haar oprichting in 1981 in voor behoud en goed beheer van (monumentale) kerkgebouwen en streeft daarbij naar een combinatie en naar een balans van religieus en cultureel, sacraal en profaan gebruik. Zij wil met haar activiteiten en producten aansluiten bij de huidige maatschappelijke ontwikkelingen en werkt hierbij nauw samen met andere organisaties op het gebied van religieus erfgoed zowel (inter)nationaal, regionaal als lokaal.
Ook vindt zij het belangrijk de belangstelling voor en de kennis over deze gebouwen te bevorderen.

In 2022 heeft de ALV op dinsdag 31 mei plaatsgevonden in de Joriskerk te Amersfoort.
Op 10 mei 2023 ontvingen alle leden en begunstigers per mail de uitnodiging tot het bijwonen van de ALV, en de agenda met bijbehorende stukken. Het jaarverslag, de jaarrekening, het verslag van de kascommissie over 2021 werden vastgesteld en de beleidsnotitie 2022-2025 werd aangenomen. Daarmee is décharge verleend aan de penningmeester en het gehele bestuur over 2021.

Speciale aandacht was er dit jaar voor de samenstelling van het bestuur.
De voorzitter, Michiel Zonnevylle, heeft in 2021 aangegeven tussentijds af te treden. De benoemingstermijnen van Brigitte Linskens (secretaris), Marlo Reeders (lid) en Gerard van Asselt (lid) waren tijdens de coronaperiode verstreken. Zij zijn, conform de beslissing tijdens de ALV 2021, aangebleven tot de ALV 2022. Allen hebben zich jarenlang ingezet voor de VBMK. In de Joriskerk werden zij extra bedankt voor al hun bijdragen en natuurlijk ontving eenieder een bloemetje.
Anique de Kruijf (lid) en Frank Migchielsen (voorzitter a.i.) blijven lid. Nieuwe leden zijn Patty Wageman (directeur Stichting Oude Groninger Kerken, penningmeester) en Lilian Grootswagers (directeur Erfgoed.nu en president of the advisory board van Future for Religious Heritage).

Bestuursleden worden steeds voor 3 jaar benoemd
Zittend:
Anique de Kruijf 1e termijn 2017-2020
2e termijn 2020-2023
Frank Migchielsen, penningmeester, 1e termijn 2018-2021
2e termijn 2021-2024
Patty Wageman: 2022-2025
Lilian Grootswagers: 2022-2025

Frank Migchielsen zal tijdelijk optreden als interim voorzitter, Patty Wageman neemt de functie van penningmeesters over.
In 2023 zal pro-actief worden ingezet op versterking van het bestuur. Er hebben immers 4 leden afscheid genomen.

Kennisoverdracht
Bij de VBMK-bijeenkomsten staan kennisoverdracht en onderling netwerken centraal: kerken helpen kerken. Om aan deze doelstelling invulling te geven organiseerde de VBMK samen met de ErfgoedAcademie en de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) drie goedbezochte webinars. Thema's: Financiele waardering en fiscaliteit; Samenwerken met migrantenkerken en Kerken en duurzaamheid. In totaal hebben daar ca. 300 geïnteresseerden aan deelgenomen.

Ook de cursus Behoud je Kerkgebouw werd digitaal gehouden. Vanwege corona waren er slechts 15 deelnemers in plaats van de voorziene 45. kerkbeheerders en andere belangstellenden namen deel aan deze cursus. De cursus bestond uit een introductiemiddag en twee zogenaamde terugkomsessies, waarbij de deelnemers aan de hand van opdrachten aan het werk gingen.
Deze cursus geeft gestalte aan het punt 'Trainingen/opleidingen' van het Programma Toekomst Religieus Erfgoed en maakt deel uit van het nationaal scholingsprogramma van de ErfgoedAcademie.

In 2022 ontving de VBMK opnieuw samen met de ErfgoedAcademie in het kader van het nationale Programma Toekomst Religieus Erfgoed opnieuw een projectsubsidie van de RCE voor het continueren en het verder uitbouwen van de cursus Behoud je Kerkgebouw, het organiseren van drie webinars, het ontwikkelen van een e-learningmodule voor het Platform 'Leer je Erfgoed', een initiatief van de ErfgoedAcademie, de Nationale Monumentenorganisatie (NMo) en de Stichting Nederland Monumentenland en het verder actualiseren en digitaliseren van drie hoofdstukken van het Handboek VBMK 'Behoud en Beheer.

Handboek Behoud en Beheer
De drie hoofdstukken van het Handboek gewijd aan *Communicatieproducten in de praktijk, duurzaamheid en MVO en bouwstijlen, begrippen, literatuur, websites* zijn afgerond en verzonden, ook zijn deze online beschikbaar op de VBMK-website.

E-learning
De e-learningmodule, gewijd aan erfgoedambachten, is eveneens in dit verslagjaar gerealiseerd. Ook werden er drie podcasts in de serie *Kerken van ons Allemaal* in samenwerking met de ErfgoedAcademie samengesteld.
Deze digitale leerproducten zijn bedoeld voor vrijwilligers actief in de monumentenwereld.

Doel van de cursus en de andere bovengenoemde activiteiten is betrokkenen bij het beheer en gebruik van monumentale kerken zo toe te rusten, dat zij op de meeste gebieden van monumentaal kerkbeheer beschikken over de noodzakelijke vaardigheden en kennis. Naast theorie wordt veel aandacht geschonken aan de praktijk, waarbij de deelnemers zelf aan het werk gaan met een opdracht.

Digitale Nieuwsbrieven en website
Daarnaast publiceert de vereniging regelmatig digitale Nieuwsbrieven met korte, actuele nieuwsberichten. In 2022 zijn 8 nieuwsbrieven verstuurd. Ook de website is in 2022 verder ontwikkeld en bevat nu ook een uitgebreide kennisbank met daarin onder meer veel informatie rond actuele onderwerpen relevant voor kerkbeheerders, de modules van het Handboek staan op de kennisbank van de VBMK als download met verwijzingen naar relevante sites. Wij zijn trots dat zoveel kennis centraal is samengebracht. Deze wordt ook door andere instanties zeer gewaardeerd.

Varia
De administratie is ook in dit boekjaar uitgevoerd door de Stichting Oude Groninger Kerken (SOGK). De vereniging beschikt niet langer over een fysiek bureau. Bestuursvergaderingen vonden in 2022 zowel digitaal als fysiek plaats.

In december 2021 liep het nationale Programma Toekomst Religieus Erfgoed officieel af. Echter de partners hebben aangegeven samen met de RCE verder te willen werken gezien het belang van het onderwerp. Het programma gaat derhalve in afgeslankte vorm verder. Als partner werkte de VBMK actief mee aan de programma's van het *Programma* in 2022. De secretaris van de vereniging nam deel aan de bijeenkomsten van de werkgroep 'Toekomst Religieus Erfgoed'. De voorzitter is namens de VBMK lid van de stuurgroep 'Toekomst Religieus Erfgoed'. Frank Migchielsen vertegenwoordigt de VBMK bij de vergaderingen van de Federatie Instandhouding Monumenten (FIM).

In 2021 heeft de VBMK onder haar leden een enquête uitgezet om inzicht te krijgen in de behoeften van de leden. Uit de resultaten werd duidelijk dat de leden enthousiast zijn over de publicaties, de digitale Nieuwsbrief en de digitale kennisbank. Er is ook behoefte aan fysiek overleg/netwerken met andere kerkbeheerders. In 2022 organiseerde de VBMK samen met de bond Heemschut het symposium *Samen Slimmer*. Daar waren kerkeigenaren, gemeentelijke overheden en burgers met elkaar in gesprek over toekomst en behoud van religieus erfgoed. Het bestuur is voornemens in 2023 zeker ook in te zetten op mogelijkheden elkaar fysiek te ontmoeten. Zoals in het concept beleidsplan beschreven wordt ingezet op een jaarcongres.

Bestuursleden participeerden in 2021 in diverse webinars onder andere georganiseerd door de RCE, de Nationale Monumenten Organisatie (NMO) en Heemschut. Ook verzorgde de secretaris presentaties in het kader van de webinars van het project Toekomst Religieus Erfgoed.

Leden van het bestuur werkten mee als specialisten aan de totstandkoming van verschillende e-learning modules, het Platform RE Zuid-Holland, de Federatie Instandhouding Monumenten (FIM) en andere (inter)nationale, regionale en lokale initiatieven en bijeenkomsten. De bijeenkomsten vonden digitaal dan wel fysiek plaats. Ook de bestuursvergaderingen werden in dit boekjaar digitaal en fysiek gehouden. De VBMK wil deze hybride werkvorm zeker ook in 2023 vasthouden.

Daarnaast vroegen de gebruikelijke zaken de aandacht van het bestuur, zoals de coördinatie van de werkzaamheden, het onderhouden van contacten met verwante organisaties, het up- to-date houden van de website met name de kennisbank, het uitbrengen van de digitale Nieuwsbrieven en het verzorgen van een online helpdesk. Ook dit jaar is het bestuur daarin weer actief ondersteund door Anneloes van Kuijk. Haar bijdrage is zeer gewaardeerd en zal in 2023 gecontinueerd worden.

In de beleidsvisie 2022-2025 wordt een aantal ambities benoemd.
Om al deze onderdelen, maar met name de nieuwe initiatieven, goed te kunnen organiseren en op professionele wijze met de achterban te kunnen delen is het noodzakelijk om de bestaande ondersteuning op het bureau uit te breiden. De financiering hiervan zal het komende jaar worden gezocht.

In 2022 mocht de vereniging enkele nieuwe leden verwelkomen. Helaas beëindigden ook leden en begunstigers hun lidmaatschap. Faillissementen, teruglopende inkomsten en fusies werden als reden opgegeven. De vereniging telt nu 139 leden en 49 begunstigers.

In 2022 dienden we een verzoek tot projectsubsidie in bij het Programma Toekomst Religieus Erfgoed deze is in november 2022 gehonoreerd. Dit betekent dat in 2023 middelen beschikbaar zijn om uitvoering te geven aan cursussen, webinars en symposia in samenwerking met partners, waaronder de Erfgoedakademie. De website en update zal krijgen waarbij meer gebruikersfuncties zullen worden toegevoegd. Ook wordt er in samenwerking met andere organisaties uit de kerkenwereld een communicatieonderzoek uitgezet en zullen we inzetten op een “collegiaal congres”.

Bestuurssamenstelling per 31 december 2022
Frank Migchielsen, interim voorzitter
mevrouw Patty Wageman, penningmeester
mevrouw dr. Anique de Kruijf, lid
mevrouw Lilian Grootswagers, lid

www.vbmk.nl
E info@vbmk.nl